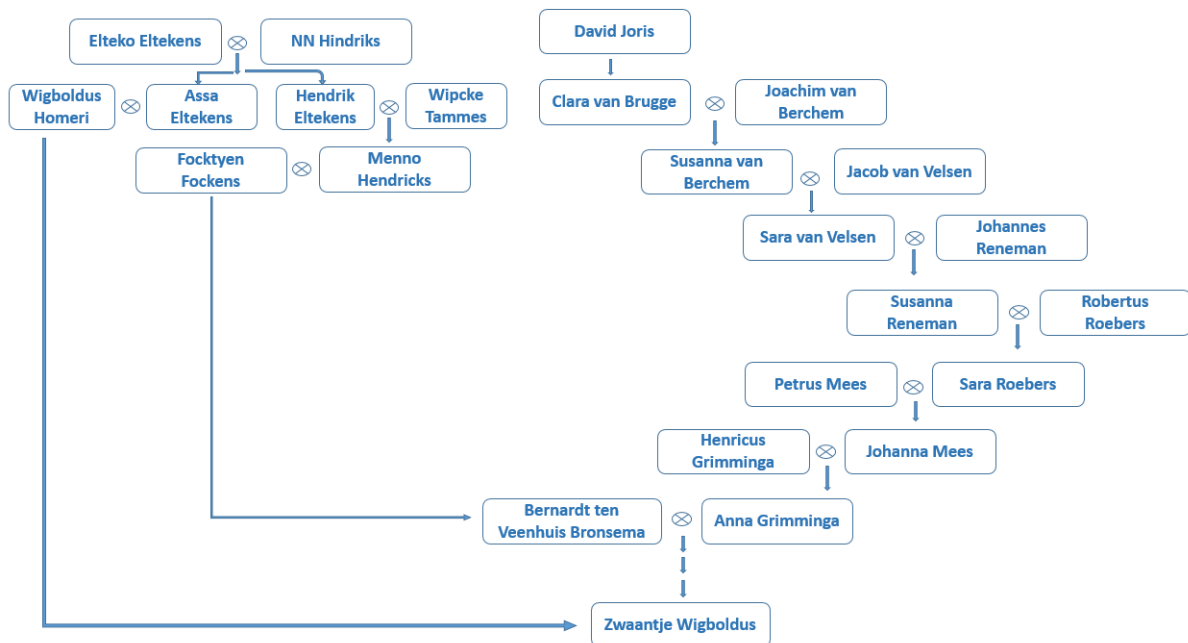

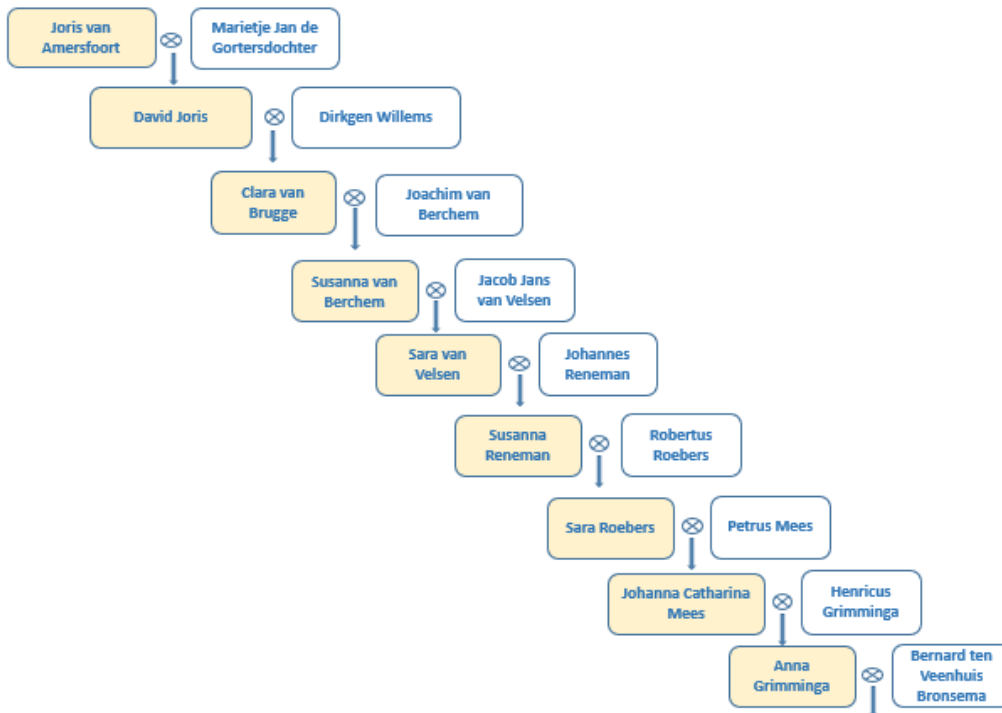
Anna Grimminga

Albert van der Kaap

Zwaantje Wigboldus (1834-1872) was mijn betovergrootmoeder. Zij was de oma van mijn oma, Zwaantje Meendering, die, zoals duidelijk zal zijn, naar haar is vernoemd. Het vernoemen van ouders en grootouders is heel lang heel gebruikelijk geweest en er waren zelfs (ongeschreven) regels voor. Twee zussen van mij, Lidy en Anja, zijn naar oma Zwaantje vernoemd. Dat wordt echter pas duidelijk als je naar hun volledige doopnamen kijkt, Alida Zwaantje en Zwaantje Alida, waarbij Alida de andere oma was.

Een van de voorouders van Zwaantje was Anna Grimminga, getrouwd met Bernardt ten Veenhuis Bronsema.

Grimminga

Johanna Catharina Mees, gedoopt op 1 oktober 1679 (mogelijk ook 5 december 1679) was de kleindochter van Daniel Mees en Eetyen Brongersma (zie het artikel over hen) en dus een van mijn 256 stammoeders. Zij trouwde met Henricus (Hindrik) Grimminga. Henricus werd geboren aan 't Vischmerckt in Groningen en werd gedoopt op 16 maart 1677 in de A-Kerk in Groningen.

Anna Mees

Johanna's vader Petrus was een neef van Annechien (Anna) Mees (gedoopt in Groningen op 19 februari 1643 en overleden voor 1673), de tweede vrouw (getrouwd op 4=registratie of 18 mei 1667¹) van de vader van Henricus Grimminga, Sebastiaan Grimminga. Sebastiaan was eerder getrouwd met Hille Alberts en trouwde in 1676 met Anna Wils.

Anna (Annechien) Mees was eerder (in 1660) getrouwd met Jacobus Wilhelmus Swaverinck, met wie zij een zoon, Joris Swaverinck, had, die geboren is in de Kijk in 't Jatstraat in Groningen en gedoopt is op 17 april 1660 in de A-kerk in Groningen.

Henricus werd op 3 september 1694 als student rechten ingeschreven in Groningen en promoveerde op 26 oktober 1699 tot doctor in beide rechten in dezelfde stad. De titel van zijn proefschrift was "De collationibus". Hij werd als advocaat toegelaten door de hoofdmannenkamer in 1700 en als zodanig wordt hij ook nog genoemd in 1711. Het jaar waarin hij zijn huis aan de Jacobijnenstraat voor 800 gulden aan zijn oom Gerrit Ruimvelt (Gerrit Ruimvelt uit Harkstede was getrouwd met Maria Wils) verkoopt. Hiervoor krijgt hij toestemming van zijn moeder Anna Wils, vrouw van pastor Blencke (stiefvader van Henricus). Het huis werd in 1711 bewoond door de "Provinciale Piceur".²

¹ <https://bit.ly/3l1NBtu>. 4 mei is mogelijk de ondertrouwdatum.

² GAG, R.A., III, x 89, f. 53r,v.

Hoofdmannen

Hoofdmannen waren magistraten die vanwege de stad deelnamen aan de rechtspleging en ook door haar waren aangesteld. Zij werden voor een periode van vijf jaar gekozen uit de oorspronkelijke burgers en de edelen van de Ommelanden die hun woonplaats binnen de stad gevestigd hadden en het burgerrecht bezaten.

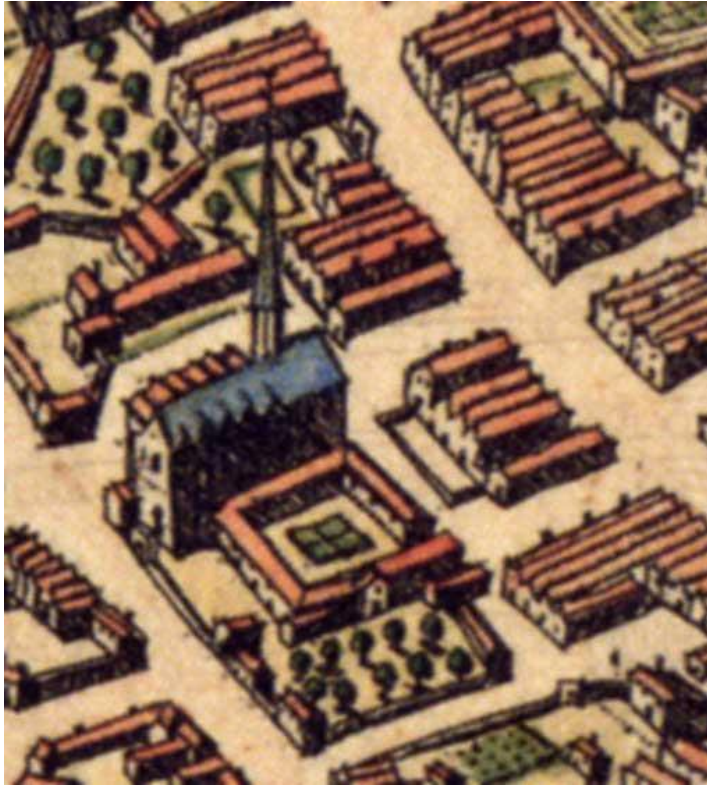
Hij woonde in Noordhorn (ca. 1708-ca. 1717), Mensingeweer (1717-1722), Vlagtwedde (1722-ca. 1732), Oude Pekela (tot 1739) en sinds september 1739 in Groningen. In 1706 en 1710 waren hij en zijn vrouw ingeschreven als belijdende leden in Noordhorn (ehelieden van Oldenhove), waar zij op 12 december, respectievelijk 8 juni avondmaal vierden.

In de bijlagen van zijn proefschrift staat een aantal gedichten waaronder het gedicht 'Een ander'.

<p>EEN ANDER</p> <p>Wie mach daer soo sterck braveeren, In het Choor van Broeren-kerck? Ick wil bij mijn keel wel sweeren, ,T is een Candidaet sijn werck. Wien? een Candidatus Juris? Jae, 't is netto wel geseyt Daer komt bij de Naem (quod pluris) Van HENRICUS, welck bepleyt 'T recht de Collationibus, Doende 't met een schrandre geest, Sulcks coram veel tyronibus, En geleerder trouw: dat's 't meest GRIMMENGA is nu geklommen Op den Doctoraelen trap, Daerom laet hij nu soo brommen, Sijn geleerde wetenschap, Van het woordtje, Brenght te saemen, Met een aengenaeme tael, Voor die geene, die daer quaemen In Vrouw Themis groote Zael (Themis was in de Griekse mythologie de personificatie van orde en recht). Grimmigh hoeft men niet te kijken, Dat HENRICUS GRIMMENGA, Nu sijn vijandt gaet afstrijcken, Dat schier sonder wederga; Want hy heeft sijn jonge daegen In het blocken steeds besteet,</p>	<p>Veel geluck dan, Heer Doctoortje, U, met dees uw' Eeren-Naem; 'K wed' wy drincken stracks een Oortje, Als de Vrienden koomen 't saem, Om mijn Heertie te begroeten, dat Hij is gepurmoveert; Stil ! wie komt ons daer ontmoeten ? 'T is een Huysman, wel ick sweert, Met een handt vol ducatonnen, Voor ons nieuwen Doctor-Heer; (Had ick die met speelen wonnen, 'K wed den Boer en kreegh 's niet weer) Loop dan lustig Borgers, Boeren, En dat voeten heeft, loop all, Ghy hoeft nu niet staen te loeren, Wie u saeck bepleyten sall; GRIMMENGA sal u gerijven, Als ghy maer wat Brenght te saem, Van de goede silv're schijven, 'T werck verstaet Hy seer bequaem: Brenghen heet het : Brengh te saem: 'T saemen brenghen is het woort: Maer men moet oock maete raemen, Daerom Brengh eens toe een Oort: Boeren Brengh ons Doctor Baesje Geldt, en reecks van saecken aen: Doctor Brengh ghy ons een glaesje, Brengh eens toe, en daer mee daen.</p> <p>H.P.S.A.S.W.I.W.F.N.M.</p>
---	--

Segh, wie sou het dan mishaegen ?
Dat men hem nu DOCTOR heet.

Broerkerk in Groningen

Broerkerk in de stedenatlas van Braun en Hogenberg (1575)

De Broerkerk aan de Broerstraat, was een middeleeuwse kerk die verbonden was aan het Franciscaner klooster dat in die periode in de stad werd gesticht. De Broerkerk was de eerste kerk in de stad die in gebruik werd gegeven aan de protestanten. Na de Reductie van Groningen in 1594 (Tractaat van Reductie waarbij de stad blijvend tot de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden behoort) werd de kerk in 1614 in gebruik genomen als kerk van de universiteit en daarom ook wel Academiekerk genoemd. In 1702 bouwde Arp Schnitger een pijporgel voor de kerk, waarvoor hij pijpwerk uit het voorloperorgel gebruikte dat in 1679 was gebouwd door Hendrick Hermans van Loon. In 1815 werd de kerk ter beschikking gesteld aan de Groningse katholieken. Het orgel werd toen door J.W. Timpe naar de Der Aa-kerk verplaatst. De kerk bleek echter te bouwvallig en werd daarom in 1895 gesloopt.

Ter plaatse van het gesloopte gebouw verrees in 1895 de neogotische Sint Martinuskerk, die in 1956 werd verheven tot kathedraal. Deze werd op zijn beurt gesloopt in 1982. Tegenwoordig staat hier de Universiteitsbibliotheek.

De Broerkerk rond 1888.

Henricus Grimminga had in 1720 een conflict met de kerkenraad van Mensingeweer. De aard van dit conflict is niet precies duidelijk zoals blijkt uit het volgende:

"de quataerdige omslagen van Dr. Grimminga sijn altesamen onwaerheden bevonden en heeft hij derwegen sijn beschuldigingen seer gaarne ingetrocken, en is derwegen hem en sijn vrouw angeseght dat hij met sijn vrouw sikh van H.H. Avontmael souden onthouden, of dat anders de gemeente met hem en sijn vrouw niet souden communiceeren wegens sijn quataerdige anslagen soo hij hadden tegens sijn evennaesten sikh [..]in saken die hem niet aengingen, en hij niet konde waermaken, maer als enkele leugens bevonden wyrden" (Notulen kerkenraad Mensingeweer, 1720);

Maar het conflict is bijgelegd:

"30 juni 1720 is het H. Avontmael tot Mensingeweer in alle vrede en ruste gehouden, is mede Doctor Grimminga met sijn huisvrouw in de kercke na gedane proefpredige verscheenen en is met mij pastor en het consistorium verzoenen en tot het Avontmael mede gegaen en toegelaten."

Henricus had een veelzijdige loopbaan, Hij was van 1703-1723 redger van Zuidwolde (en Wetsinge) en grietman van Feerwerd van 1704-1711. In deze periode was hij ook redger van Wehe en Zuurdijk (1705-1707). Hij was redger van Adorp-Harskens en Zuidwolde (, 1717-1718), vervolgens van Leens, 1718-1722, van Warfhuizen 1719-1720, van Baflo 1719-1720 en van Kloosterburen 1720. In 1731 was hij advocaat bij het gericht van Westerwolde.

Redger

Een redger was een plaatselijke bestuurder in de provincie Groningen, met name in Hunsingo en Fivelgo, die tot 1795 als plattelandsrechter en notaris optrad. Het woord is afgeleid van het Oudfriese rêdjeva, rêdgeva of rêdia, dat 'raadgever' (latijn: consul)

betekent. In het Westerkwartier sprak met over grietmannen. Oorspronkelijk werden de redgers gekozen uit de kring van grondbezitters die over voldoende juridische kennis beschikten. In de 17e en 18e eeuw schakelde men daarom vaak juristen in, die *geconstitueerde rechters* werden genoemd.

In 1717 en 1718 was hij verwickeld in een proces tegen zijn stiefvader Joannes Blencke en in 1721 tegen de overste L. Leeuw.

Op 3 juli 1727 verkopen Henricus en zijn vrouw Johanna Catharina een graf in de Groote Kerk (Martinikerk) te Groningen aan Jurrien Sonius, hoofdmannendienaar, en Anna Beenes (Coll. de Ranitz, 91).

Zegel van Henricus Grimminga

Grimminga zegelde in zijn functies van grietman en redger met een springend hert rechts gaande uit een bos (zie Archief Farmsum, inv.nr. 747 (zegel verdwenen), Tjarda van Starckenborgh, inv.nr. 14 (zeer gaaf exemplaar van 1705) (als geconstitueerd redger van Zuidwolde, 19 mrt 1705) en 27 (rond bruin zegel van was, 4 1/2 cm, uithangend; randschrift: S HINDR GRIMMINGA DR) (als redger van Zuidwolde, 6 jul 1706), 354 (als geconstitueerd redger van Wehe c.a., 15 mrt 1705) en 454 (als redger van Warfhuizen, 16 aug 1719); een charter waarvan het zegel verloren is nog in Archief Nienoord 257 (10 nov 1714, als geconstitueerd redger van Zuidwolde).³

Voorouders van Henricus Grimminga

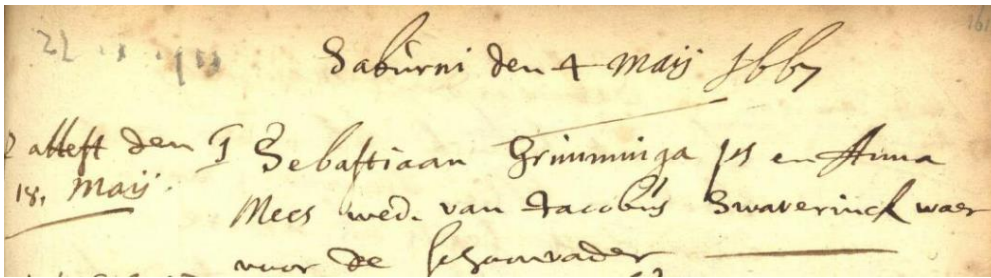
Hindrick Roelofs Grimminga

Het is niet zeker, maar mogelijk was de **predikant** Hindrick Roelofs Grimminga, geboren in 1615 en gestorven na 26 oktober 1670, de vader van Sebastiaan Grimminga. Hindrick was op 18 september 1619 in Groningen getrouwd met Jantien Roelofs. De naam Grimminga is een patroniem, zoon van Grim, een oud-Germaanse voornaam.

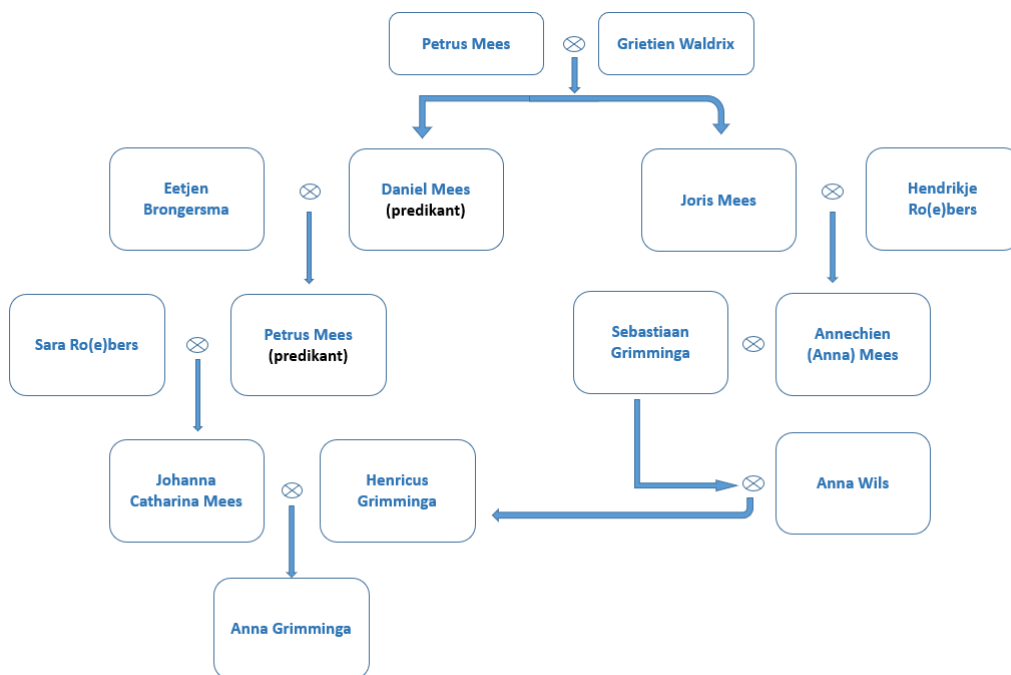
Sebastiaan Grimminga

Sebastiaan Grimminga, een van mijn 512 stamgrootouders (11^e generatie), werd gedoopt op 21 juli 1643 in de A-kerk in Groningen. Hij was drie keer getrouwd. Hij trouwde (1) met Hille Alberts en vervolgens op 4 mei 1667 in Groningen (2) met Anna (Annechien) Mees (gedoopt op 19 februari 1643 in Groningen). Anna was het nichtje van Daniel Mees. Zij was een dochter van zijn broer Joris en Hendrikje Roebers en weduwe van Jacobus Wilhelmus Swaverinck, met wie zij een dochter had.

³ <https://bit.ly/3cJH0ka>

Op 25 of 16 mei 1676 (ondertrouw?) trouwde Sebastiaan (3) met Anna Wils, dochter van Harmen Claesen Wils en Johanna Menteyncks⁴. Met Anna Wils kreeg hij een zoon, Henricus.

Hendrikje Roebers

Hendrikje Roebers was de dochter van NN Roebers en Anna Drews. Anna was een dochter van Johan de Drews, gedeputeerde en burgemeester van Groningen, en Margaretha Egberts.⁵

⁴ Essen. G. van (2010). Bouwheer en bouwmeester: bouwkunst in Groningen, Stad en Lande (1594-1795). Assen: Van Gorcum

⁵ <https://bit.ly/3ilVtE5>

Harmen Claesen Wils, vader van Anna Wils

Harmen Claesen Wils (vermoedelijk overleden in mei 1691), woonde in 1662 in de Jacobijnerstraat in Groningen. Uit zijn eerste huwelijk had hij drie kinderen, onder wie Anna. Als zijn weduwe wordt in 1691 Johanna Menteljncks genoemd.

Hij werd op 12 september 1637 toegelaten als landmeter provincie Stad en Lande⁶ door professor Mathias Paso, stadsbouwmeester van Groningen.⁷ Van 1650-1693 was hij stadsbouwmeester van Groningen als opvolger van Egbert Haubois. Volgens de stadsrekening van 1660 was hij opperbouwmeester voor 400 carolusgulden per jaar, naast Sijmon Isebrants voor 250 carolusgulden als onderbouwmeester.⁸ Een dubbele aanstelling was, volgens Gea van Essen gerechtvaardigd omdat er in de stadjurisdictie van Groningen niet alleen vaarten gegraven moesten worden en trekpaden worden aangelegd, maar ook het (laten) bouwen van kerken, pastorieën en scholen behoorde tot de verantwoordelijkheid van de stad. Het lijkt erop dat zijn kwaliteiten als landmeter groter waren dan zijn bouwkundige kwaliteiten, want er werd veelvuldig gebruik gemaakt van bouwmeester Coenraet Roeleffs. De grote stadsbouwprojecten die Groningen in het decennium tussen de Eerste en Tweede Engelse Oorlogen in ondernam, de periode 1654-1665, werden door ontwerpers van buitenaf gemaakt.

Harmen moest toezicht houden op de stadswerken, bestekken maken en stadslanden opmeten en daarvan kaarten maken. Waarschijnlijk is Harmen gestorven in mei 1691.⁹ Op 23, 24 en 25 april 1656 heeft hij *'die numerpaelen bij het treckpadt na Winscoot langs geset'* (tot nr. 41 bij Sappemeer). Op 27 mrt 1658 zijn de raadsheren Iddekinge, Emmelencamp, Ment(?) en Wils *'gecommitteert om na het eijlandt Schiermonnikoogh te gaan om ordere te stellen op tonnen en capen'*. (f. 187) Op 30 maart 1658 heeft hij met *'die schilder Geert Berends voor akkordert dat hij die A-poorte twee mael wit met olij farve an stricken die datum voor gulden en het ocpmartement blou oock alle voegen met sement en kallick dichte maecken en schoonhemmelen waar toe die stadt het sement en kallick toe sal doen voor het arbeijdsloen tesamen 40 gl.?'* (f. 150v.) Op 2 oktober 1658 was hij *'gecommitteert om die stadtdijcken tot Finsterwoldt te latren maecken met een arbeijder 4 a 5 en oock die landen soo tot die uitwateringhe van Bellenge wolde voor graven sijn te meeten?'* (f. 142v.). Op 11 september 1659 heeft hij *'Die stadts cape soo stadt op het eijlandt schiermonnike oogh besichtiget soo dat se van die vrisen geredert en het bovenste gesloten is moet wederom gemaectt worden is hooch alsse rede getuegt is 74½ voet en die vriese cape is hooch 80 voet en die grunt daar die vrise cape stadt is twee*

⁶ Muller, E. & Zandvliet, K. (red.) (1987) Admissies als landmeter in Nederland voor 1811. Bronnen voor de geschiedenis van de landmeetkunde en haar toepassing in administratie, architectuur, kartografie en vesting- en waterbouwkunde.

⁷ <https://bit.ly/3n6utfG>

⁸ Uit aantekenboek Harmen Claessen Wils in GA, Reg. Feith, inv.nr.

⁹ Essen, G. van (2010). *Bouwheer en bouwmeester: Bouwkunst in Groningen, Stad en Lande (1594-1795)*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.

Essen, G. van (2011). *Het stadsfabrieksambt. De organisatie van de publieke werken in de Noordelijke Nederlanden in de zeventiende eeuw*.

voet hooger als daar die Groninger staet (..) (f. 187v.). Op 8 mei 1661 is hij 'met de heeren gecommiteerden burg. Iddekinge en de raadsh. Van Nijsen Emmerus na S. geweest.' Op 13 november 1661 is 'daer fijtorij gebrant over die geborte van de jonge koninck van Vrankrick? Ook vuurwerk bij de komst van stadholder Prins Hindrick Casimir op 12 september 1684 binnen Groeningen.' (f. 164v.). Blijkens het aantekenboek maakte hij op 15 mrt 1662 deel uit van de speciale commissie voor de bouw van de Nieuwe Kerk, die verder bestond uit de raadsheren Gruys en Mepsche en de secretaris Gockinga.

Anna, geboren aan de 'Vismearct' in Groningen, trouwde op 24 augustus 1695 met de predikant Joannes Blencke, die eerder getrouwd was met Aaltje Crassus (Aaltje Gras). Joannes was op 3 maart 1672 in Westerdijkshorn, waar hij van 1 januari 1671 tot 3 februari 1674 predikant was, met haar getrouwd.¹⁰ In 1674 vertrok hij naar Zuidwolde. Voorafgaand aan het huwelijk met Anna werd op 19 augustus 1695 de boedel van Anna beschreven door de Groningse Weeskamer (zie kader). Deze beschrijving geeft een aardig inzicht in de inrichting van een huis van een meer welgesteld gezin in de zeventiende eeuw. Blijkens deze boedelbeschrijving bezat Anna ook een vrouwen zitplaats in de A-kerk in Groningen, maar ook een 'graft' in de Broerkerck, in de Martinikerck en een 'graft' op het Martini Kerckhof. Anna heeft in de A-kerk kunnen luisteren naar een orgel van de beroemde orgelbouwer Arp Schnitger, dat in 1693 in gebruik werd genomen.

In de belasting op de 400ste penning van 1705 wordt Johannes aangeslagen voor een vermogen van 4000 en 7000 gulden. Hij voerde een proces tegen zijn stiefzoon Henricus Grimminga voor de Hoge Justitiekamer van november 1717 tot juni 1718. Johannes overleed begin 1719.

Zitplaatsen in de kerk

Tegenwoordig kan iedereen in de kerk gaan zitten waar hij wil. Dat is niet altijd zo geweest, kerkplaatsen werden lange tijd verhuurd. De beste plaatsen waren uiteraard voor de meest welgestelde gemeenteleden. Zij konden immers het meeste geld bieden. Er gold voor het gebruik echter één beperking. De betrokken gemeenteleden moesten voor een bepaalde tijd in de dienst aanwezig zijn. Daarna werden ook de verhuurde plaatsen vrij toegankelijk voor iedereen. Kort voor de dienst begon, ging er in het klankbord van de preekstoel een lampje branden. Dit was het sein voor kerkgangers die geen vaste plaats hadden, dat zij vrij plaats konden nemen in de kerk. Helaas kon dit soms tot ongenoegen leiden van een laat aangekomen eigenaar.¹¹

¹⁰ In de huwelijksakte wordt gewag gemaakt van een zekere Gregorius Conradi, predikant in Bedum, getrouwd op 9 juli 1655 met Aeltje Alberti, dochter van predikant Alberto Thoma en Aefjen van Teddenhuizen.

¹¹ <https://bit.ly/2HKCjLK>

Notificatie van den Boedel Soo als Moeder op heeden is besittende sijnde den 16 Augusti 1695.¹²

De Solder

Een tavel met twee schraagen, een kuippe met vier ijseren hoepen, een blat, een servetten planck, een pars, een beddewarmer, een baackermat, een weegijn, een kinderkorf, een keersekest, een rickijn om linnen op te droogen, eenige slachteltijntijs, een vleeston, drie beertonnen met ijseren hoepen, twee halve tonnen met ijseren hoepen, een vorrel met ijseren hoepen, een esel, een gieter, een barve.

Het Kleinne Kamertijn

Een kleerkorf, een braskorf, een korffijn,.

De Kelderkamer

Een tavel, acht letteren stoelen, acht groene stoelkussens, twee gordijnen, een beddespriet, een tavelspriet, een schoorstienkleet en een rabat, acht schildereien, een spiegel, vier bonte schooteltijs, twee bonte schootels, zes teekoppijs met schotteltijs, twee pasteleinen koppijs, eenige flouten, eenige roemers, een swarte kaste, een korffijn, vijf vlesken, een tavelspriet, een kanten schhorstien kleet.

De Voorkamer

Achtijn schilderien groot en klein, een spiegel, een tavel, een root tavelspriet, een kleerborsel, een rustbanck met sijn toebehooren, een mantelstock, tijn spaanse stoelen, twee witte gordijnen, een kanten tavelspriet.

Het Voorhuis

Twalf schilderien groot en klein, Vier Spanse stoelen.

De Blauwe Ganck

Een Mantelstock, twee swarte stoelen, een eiken kastijn, twee vlesken met een pot, twee korffijs, twee hofkorven, een kamerbessem met een swijn, een hantstuber met een heerbesemtijn, een vrijver, acht bonte schotels, drie kleinne schotels, twee kommen met een vlesch, een vliegenkast, een schenck taveltijn, een holten schootel, een blicker schupijn, lampet, soltvat, een blicker keerselagijn, twee gordijntijs.

De Kelder

Twee schraagen, drie waschevaaten, een koperen keetel, een ledder, eenige potten, twee eierrickijs.

¹² Boedelbeschrijving van Anna Wils bij het aangaan van haar tweede huwelijk met Johannes Blencke.

Het Portael

Een rickijn, ses banketschotels, drie slaatschotels, vijf stooven, twee aackers, een mesken pottijn, een mesken hantbecken, een koperen konvoortijn, drie tangen, twee roosters, een potseel, twee snuiters, een schuimer, twee slieven, twee hackmessen, twee braatspittijs, een ijseren elle, een klein pulroostertijn, een broot korffijn, twee scharfvaten groot en klein, een holten backijn, twee blicken dexeltijs.

De Ganck

Vijf kruicken, een kruicke bort.

De Koeken

Seven stoelen, ses sängen trijpen stoelkussens, twee scangen gordijnen met een tavelspriet, een tavel, een rickijn, een spiegel, eenentwintigh schaaen groot en klein, een vuiren kastijn, een slaabanck met een spriet, twee bottellien met silver, een beeckertgen met een kruickijn en een vleskijn, drie tinnen schotels, twee blicken blaackers, een mesken vuirpan, vier teekoppijs en schoteltijs, ses tinnen telders, tijn tinnen schotels, een tinnen waterpot, een drieoors pullegijn, een halfkroes pullegijn, een botterklip, een tinnen treckpot, een tinnen koppijn, een vijsel, twee mesken pijpen, een bijbel, een bedde, een poel, twee kussens, een wijtel, twee deeckens, een elle stock, een kleebrorstel, een kanten schoorsteenkleet.

De Rookamer

Een bedde, vier kussens, een poel, een ledikant, een wijtel, een deecken.

De Blauwe Kamer

Ses bonte stoelkussens, een tabijnetijn, twee schilderien, een japonsche deeken, een witte deecken, een bedde, twee kussens, een poelle, drie olde stoelen.

Het Achterhuis

Een diegplanck, een ascheschop, schuimer en meer ijserwerck, een slaatemmertijn, een keerselae, een pannekoeckpan, twee kandelaars, een tinnen doorslagh, een diegtrogh, een ledder, twee wateremmers, een ijseren schottelpot, een ijseren haal, drij ijseren dexels, een haal, een tavel, een rickijn, een spiegel, een torfkorf, twee drievoeten, een tange.

In het Eikenkastijn in de Ganck

Een wijtel, neegentijn servetten, elf beddelaackens, seven tavelackens, tweeentwintigh kussenbuirs.

In de Swarte Kast

Twie silveren koppen, seven beeckers groot en klein, twie kelkijs met dexels, twie silveren soutvatijs met een musterpot, een silveren speldebackijn, een silveren snuiter, een silveren kandelaar, een silveren pulle, een silveren kaneeldoossijn, een silveren musterpot, een groot silveren soutvat, veertijn silveren lepels, een silveren kleebrorstel, een kruickijn met een silveren lit, drie en vijftigh beddelaackens, vier handoecken, sevenentwintigh kussenbuirs, vier poellaackens, negentijn tavelaackens, vier en tagentigh servetten, brieven van het huis in de Jacobijnerstraat, brieven van een plaas van 40 graasen lants met de behuisinge geleege tot Zuidwolde, een brief van sestijn en een half graslant tot Westerdijckshorren geleege, een brief van 1200 gulden over Vrouw Menhols Kuvent, twie brieven bestaende elck uit 500 gulden over de stadt, twie brieven over Oom Ruimvelt (Gerrit Ruimvelt uit Harkstede was getrouwd met Maria Wils) bestaende de een uit 600 en de ander uit 300 gulden, een versegelt setmaal van 100 en 75 gulden over Stols, een brief van een vrouwen sitplaas in de A Kerck, een brief van een graft in de Broerkerck, een brief van een graft in de Martinikerck, een graft op Martini Kerckhof.

Schulden soo als moeder op heden heeft.

Een brief van Margreta Catharijna Wils groot 700 en 50 gulden, debet voor huishuur 40 gulden.

Indien der iets uit menschelijcke swackheidt mochte ofte teveel opgesteld ofte iets af vergeeten sijn beloove het selve te verbeeteren.

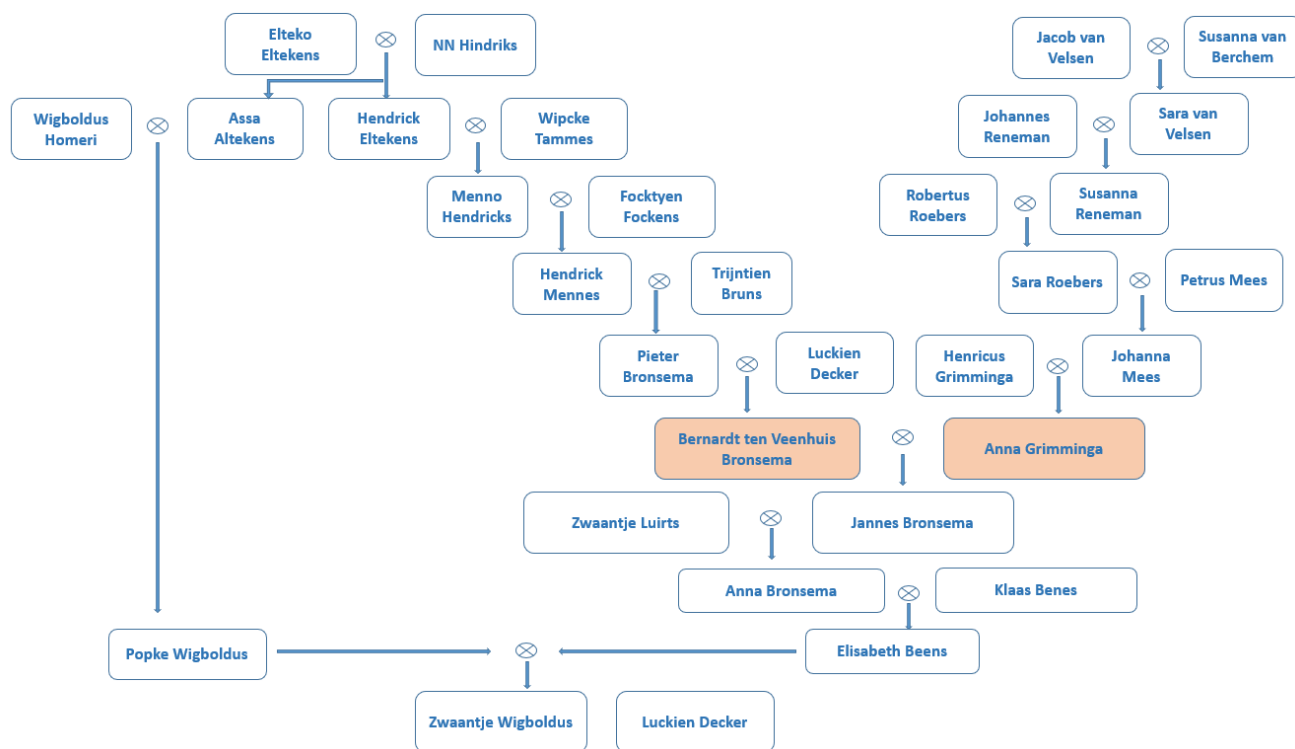
[was get.] Anna Wils wed: Grimmenga¹³

Henricus en Johanna krijgen negen kinderen, van wie Anna, het oudste kind, een van mijn 128 oudbetovergrootmoeders was.

Anna Grimminga

Anna Grimminga werd op 12 januari 1704 gedoopt in de Grote Kerk in Groningen. Op 4 februari 1725 trouwde deze 'Deughtsame dochter' in Vlagtwedde met de 'Eerbare' Bernardt Bronsema (alias Bernardt ten Veenhuis), gedoopt te Vlagtwedde op 19 juli 1705. Bernardt is een telg uit een rijk boerengeslacht uit Midwolda. Hij was een zoon van Pieter Mennes Bronsema (gedoopt op 1 juni 1660 in Midwolda, overleden op 26 mei 1710), landdagcomparant voor Stedum 1696-1709 en Luckien Jacobs Deckers (overleden op 24 april 1719). Een landdagcomparant (volmacht) is een bestuurder van een kerspel (oorspronkelijk een kerkgemeente, later ook een bestuurlijke eenheid) die hieruit gekozen was om in de Staten zitting te nemen.

¹³ <https://bit.ly/34b5xLf>

Bernardt bediende zich in zijn leven van verschillende namen. De naam Bronsema is afkomstig van zijn oma van vaders kant Trijntien Peters Bruns. De naam ten Veenhuis komt van zijn oma van moeders kant, Gartje Elzes ten Veenhuis.

Toen zijn moeder overleed (zijn vader was al eerder overleden) was Bernardt 13 jaar oud en, volgens het Landrecht van Westerwolde, werd hij de erfgenaam van de goederen van zijn ouders. Vanwege zijn leeftijd kwam hij onder voogdij te staan van Remcke Mennes Liefstingh, Hiske Hulsinge en mr. Berendt Berendts, smid. Deze Remcke (afkomstig uit Weende) was op 16 juni 1709 in Vlagtwedde getrouwd met de oudere zus van Bernardt, Gartina Catharina Mennens (gedoopt op 16 augustus 1691 in Vlagtwedde en overleden op 10 juni 1721 in Vlagtwedde). Op 25 mei 1721 verkopen zijn voogden een molenwaar onder Vlagtwedderhamrik voor 80 gulden. Op 16 november 1722 verkopen zijn voorstanders een akker te Vlagtwedde voor 39 gl.

Bernardt en zijn vrouw Anna Grimminga verhuisden in 1728 van Vlagtwedde naar Nieuwe Pekela. Op 9 november 1728 werden Anna en Bernardt als lidmaat met attestatie van Vlagtwedde aangenomen in de Hervormde Gemeente van Nieuwe Pekela. Wilhelmus Themmen was toen de dominee.

Op 6 januari 1726 verkoopt Bernardt een mannen- en vrouwenbank in de kerk te Vlagtwedde, behorende bij 'Het Deckers' (het door zijn moeder geërfde goed) voor 33 gulden. Op 15 januari 1726 verkoopt Berent Veenhuis Bronsema – zo tekent hij dan – met zijn voorstanders dit goed 'Deckers' en een klein huis daarbij voor 1450 gulden aan zijn zwager Remcke Mennes Liefstingh. Op 21 januari 1727 verkoopt hij met zijn voorstanders 8 deimt land te Vriescheloo voor 400 gulden. Door het recht van naarkoop wordt het op 11 mei 1729 toegewezen aan zijn zuster Catharina en haar man, die het op 12 september 1729 voor 850 gulden verkopen, waarvan echter 650 gulden te betalen aan (haar halfbroer) mr. Hindricus Brontsema (zoon uit het huwelijk van Pieter Mennes Bronsema met Swaentje Dries).

Blijkbaar werd er een complete 'uitverkoop' gehouden, nodig ter betaling van crediteuren, zulks volgens trekcedul van 13 december 1725 en autorisatie van Burgemeesteren en Raad van Groningen op 31 oktober 1725; in gevolge deze autorisatie werden op 17 april 1728 verschillende stukken land, behorende bij zijn plaats 'Het Deckers', voor 375 gulden verkocht.

Petronella (Sara) Grimminga

Petronella (Sara) Grimminga (uit Oude Pekela) was een zus van Anna. Zij werd gedoopt op 14 februari 1706 in de Nieuwe Kerk in Groningen en overleed op 23 juni 1767. Het huwelijkscontract met Roelof Sjourts Kloppenburg, geboren op 6 augustus 1693 in Veendam werd gesloten op 28 maart 1731. De eerste proclamatie van het huwelijk was op 16 juni 1731 in Nieuwe Pekela. Mogelijk werd het huwelijk gesloten op 28 juni. Roelof was eerder getrouwd met Jantien Jacobs met wie hij zeven kinderen had. Met Petronella kreeg hij nog vijf kinderen.

Anna en Bernardt kregen acht kinderen:

- Lucktjen Bronsema, gedoopt op 28 april 1726 in Vlagtwedde. Getrouwd voor 26 november 1762 met Herman Geerts.
- Hindrik Bronsema, gedoopt op 14 november 1728 in Nieuwe Pekela. Getrouwd (1) op 19 maart 1757 in Nieuwe Pekela met Geessijn Jans. Getrouwd (2) op 28 november 1762 met Hillegyn Hindriks. Uit het huwelijk van Hindrik en Geessijn:
 - Hinderkyn Bronsema, geboren op 25 september 1758 in Nieuwe Pekela, overleden op 23 februari 1821 in Onstwedde (Stadskanaal). Getrouwd op 17 maart 1780 met Jan Menses Kloppenburg, geboren op 20 februari 1757 in Nieuwe Pekela, overleden op 25 oktober 1843 in Onstwedde, zoon van Mense Jans Kloppenburg en Sara Harms Raasveld. Jan trouwde (2) op 11 december 1822 in Onstwedde met Maike Maines en (3) op 16 september 1830 met Frouwke Otte Knol.
 - Bernardus Bronsema, geboren op 16 september 1760 in Nieuwe Pekela, overleden voor 26 november 1762.

Uit het huwelijk van Hindrik en Hillegyn:

- Hinderkyn Bronsema, geboren rond 1758, overleden na 8 januari 1808.
- Anna Bronsema. Getrouwd rond 8 januari 1808 met Pieter Klazes Pybes.
- Pieterella Bronsema, gedoopt op 12 december 1730 in Nieuwe Pekela. Getrouwd met Pieter Roelfs de Jonge, geboren rond 1730, overleden op 27 november 1818 in Nieuwe Pekela. Pieter trouwde (2) rond 26 maart 1772 met Pietje Jans Dik Uit dit huwelijk:
 - Aaltje Pieters de Jonge, geboren in 1761/62, overleden op 30 mei 1818 in Oude Pekela.
- Daniel Harmannus Bronsema, gedoopt op 11 maart 1733 in Nieuwe Pekela.
- Pieter Mennens Bronsema, gedoopt op 27 oktober 1735 in Nieuwe Pekela.
- Pieter Mennens Bronsema, gedoopt op 21 oktober 1736 in Nieuwe Pekela. Getrouwd op 18 oktober 1761 in Nieuweschans met Trijntje Eedes. Uit dit huwelijk:
 - Bernardus Bronsema, geboren op 1 november 1762 in Nieuweschans.

- Edo Jans Bronsema, geboren op 9 augustus 1766 in Nieuweschans.
- Eede Jans Bronsema, geboren op 31 januari 1771 in Nieuweschans.
- **Johannes (Jannes) Berends Bronsema**, gedoopt op 7 mei 1739 in Nieuwe Pekela, begraven op 20 juni 1777 in Nieuwe Pekela, mijn voorouder. Getrouwd met Zwaantje Jants Luirts, gedoopt op 26 maart 1747 in Nieuwe-Pekela, overleden op 3 december 1827 in Nieuwe Pekela, dochter van Jan Geerts Luirts en Hindrikkijn Hindriks. Uit hun huwelijk ook:
 - Hindrikkijn Bronsema, geboren op 12 februari 1775, gedoopt op 19 februari 1775 in Nieuwe Pekela. Getrouwd op 17 januari 1798 in Nieuwe Pekela met Roelf Roelfs Panneman, geboren op 8 oktober 1773 in Veendam. Overleden op 16 maart 1851 in Nieuw-Buinen, zoon van Roelf Wichers Panneman en Grietje Jans Noltens. Roelf trouwde (2) met Jantje Stoffers Mulder en (3) met Hinderkien Egberts Deiter. Uit het huwelijk van Roelf met Hindrikkijn:
 - NN Panneman, levenloos geboren in 1807.
- Johanna Bronsema, gedoopt op 12 mei 1743 in Nieuwe Pekela, overleden op 17 april 1797? in Groningen.